

บันทึก

เรื่อง ทหหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๒๐๖/๑๑๓๒ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๔ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งในทางปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยประสบปัญหาอยู่รวม ๓ ประการด้วยกัน

(๑) กรณีบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ มีบิดาเป็นคนไทย หรือมีบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเงื่อนไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับ บุตรได้เกิดก่อนที่บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรส

(๒) กรณีบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผลใช้บังคับ มีบิดาเป็นคนไทยหรือมีบิดาเป็นคนต่างด้าวได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเงื่อนไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บิดาได้จดทะเบียนการรับรองบุตรโดยถูกต้องก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับ

(๓) กรณีบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย มีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับ แต่บุตรได้เกิดก่อนที่บิดามารดาได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

บุตรที่เกิดจากบิดามารดาตามกรณีทั้งสามดังกล่าวข้างต้นนี้จะได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่ และจะต้องถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมตำรวจ) และผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) แล้ว มีความเห็น ดังต่อไปนี้

บุตรที่เกิดจากบิดามารดาตามกรณีทั้งสามดังกล่าวข้างต้นนี้ ในขณะที่เกิดย่อมได้

สัญชาติไทยตามนัยมาตรา ๗ (๓)^๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพราะเหตุที่เกิดในราชอาณาจักรไทย^๒ แต่ปัญหาที่ว่าจะถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฯลฯ มีผลใช้บังคับ (วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) หรือไม่นั้น จะได้แยกพิจารณาให้ความเห็นเป็น ๓ กรณี คือ

(๑) กรณีแรกเป็นกรณีที่บุตรเกิดในขณะที่บิดามารดายังมิได้สมรสกัน แต่บิดามารดาได้ทำการสมรสกันในภายหลังก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับ บุตรดังกล่าวจึงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดานับแต่วันสมรส ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๕๒๖^๔ ประกอบกับมาตรา ๑๕๓๐ (๑)^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้นในกรณีที่บิดาเป็น คนไทย บุตรจึงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาที่เป็นคนไทย กรณีจึงไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ แห่งประการใด

^๑ มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร

(๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

(๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

^๒ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรณีเข้าเงื่อนไขในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๘ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

(๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

(๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุล หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

(๓) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

(๔) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)”

^๓ ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็น

ประการอื่น

^๔ มาตรา ๑๕๒๖ เด็กเกิดก่อนสมรส จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกัน หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

^๕ มาตรา ๑๕๓๐ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายมีผล

(๑) ถ้าบิดามารดาสมรสกันภายหลัง ให้มีผลนับแต่วันสมรส

(๒) ถ้าบิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร ให้มีผลนับแต่วันจดทะเบียน

(๓) ถ้ามีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร ให้มีผลนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะได้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรตามคำพิพากษาแล้ว

ในกรณีที่บุตรนั้นมีบิดาเป็นคนต่างด้าว เนื่องจากกรณีนี้เป็นกรณีที่ปรากฏบิดา โดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นการพิจารณาว่าบุตรจะถูกถอนสัญชาติตามข้อ ๑ แห่งประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่นั้น จึงไม่ต้องพิจารณาคุณสมบัติของมารดาแต่ต้องพิจารณาว่า บิดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่ ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว บิดาก็จะไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไข ดังกล่าวแต่ประการใด และดังนั้นบุตรจึงไม่ถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

(๒) กรณีที่สองเป็นกรณีที่บุตรเกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกัน แต่ภายหลัง บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก่อนที่จะประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับ บุตรดังกล่าวจึงเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดานับแต่วัน จดทะเบียน ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๕๒๖ ประกอบกับมาตรา ๑๕๓๐ (๒) แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์เป็นกรณีที่คล้ายกับเรื่องแรก เมื่อบิดาเป็นคนไทย บุตรจึงเป็นบุตรที่ชอบด้วย กฎหมายของบิดาที่เป็นคนไทย กรณีจึงไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศ ของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ แต่ประการใด

สำหรับกรณีที่บุตรนั้นมีบิดาเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว บิดาจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ฉะนั้นบุตรจึงไม่ถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

(๓) กรณีที่สาม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยได้ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าเป็นกรณีที่ บิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยสมรสกัน (ต่อมาบิดาได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) ดังนั้นจึงเป็นกรณีที่ปรากฏ บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ในขณะที่บุตรเกิด บิดายังไม่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าวบิดาจึงอยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) แห่งประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ฉะนั้น บุตรจึงต้องถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของ คณะปฏิวัติดังกล่าว

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๔